

Manus till Steg 4. Bedömning av patientnytta i Nationell modell för öppna prioriteringar

1. I steg 4 i Nationell modell för öppna prioriteringar bedömer ni hur stor patientnytta de åtgärder har som ni ska prioritera emellan.
2. Svårighetsgrad kan inte vara enda grunden för prioriteringar. För att bedöma behov enligt behovs-solidaritetsprincipen i den etiska plattformen för prioriteringar, måste ni också ta hänsyn till hur stor patientnytta olika åtgärder har.
3. En åtgärd kan ju vara verksam för en typ av ohälsa, men ha liten eller ingen effekt på en annan ohälsa. Patientnyttan med en åtgärd ska därför i modellen bedömas för just det hälsoproblem som åtgärden parats ihop med i arbetsbladet.

Det är den patientnytta åtgärden ger för de flesta som ska anges. Om detta varierar mycket kan ni behöva backa tillbaka och dela upp hälsotillståndet i undergrupper för att tydliggöra för vilka tillstånd åtgärden fungerar bra, och för vilka den fungerar mindre bra.

Vid bedömningen av patientnytta görs en sammanvägning av hur åtgärden påverkar den aktuella ohälsan, dvs den ohälsa som finns när åtgärden normalt brukar sättas in. Om ni tidigare konstaterat att det också finns en risk för framtida ohälsa och för tidig död bedömer ni också hur åtgärden påverkar dessa risker. Om åtgärden i sig kan föra med sig negativa effekter kan detta påverka patientnyttan så att den blir lägre än om inte sådana oönskade effekter fanns.

4. Bedömningen görs i en skala från mycket stor till ingen patientnytta.
5. Ju större svårighetsgrad, desto större patientnytta är möjligt att uppnå beroende på hur effektiv åtgärden är. Svårighetsgraden sätter med andra ord gränsen för hur stor patientnytta som kan uppnås.

Låt oss titta på **pil 1** längst till vänster. Där har vi ett tillstånd med stor svårighetsgrad och en åtgärd, som symboliseras av den gröna, tjocka pilen. Åtgärden är så effektiv så bästa tänkbara hälsa uppnås. Patientnyttan blir därför stor.

Pil 2 illustrerar en liten svårighetsgrad och därmed kan bara liten hälsovinst göras, trots effektiv åtgärd. Patientnytta blir här liten.

Vid **pil 3** blir patientnyttan också liten trots en stor svårighetsgrad. Anledningen är att effekten av åtgärden inte är särskilt stor. Allt annat lika så skulle ändå situationen i 3:an leda till högre prioritet än i 2:an p g a det svårare hälsotillståndet.

Pil 4 illustrerar en preventiv åtgärd som syftar till att förhindra att svårighetsgraden ytterligare försämras, från måttlig till stor. Eftersom effekten av åtgärden inte heller här är så stor blir patientnyttan också här liten. Allt annat lika så skulle situationen också här leda till högre prioritet än i 2:an p g a det svårare hälsotillståndet.

6. I vissa prioriteringssituationer, inte minst om ni ska ta ställning till om en ny metod ska införas eller inte är det viktigt att ta ställning till och tydliggöra vad som är jämförelsealternativet, te x en åtgärd som ni redan gör i er verksamhet. För sådana situationer finns en särskild kolumn i arbetsbladet.

7. Här ser du hur patientnyttan bedömts i det exempel vi följer i filmerna om Nationell modell för öppna prioriteringar. Svårighetsgraden begränsar patientnyttan så att den högst kan bli måttlig. Risken för negativa effekter av hjälpmedlet sänker patientnyttan ytterligare. På vår hemsida kan du läsa mer om frågor och svar om att bedöma patientnytta i modellen.